

EEN EERSTE ONDERPRAEMOLAAR MET DRIE WORTELS

DOOR C. DE LA PARRA

Lector in de Conserverende Tandheelkunde te Surabaia

In een artikel van J. B. Visser (T.v.T. Jan. 1947), handelende over de wortelvariatië bij post-canine onderelementen van het menselijk gebit, werd naar aanleiding van een door hem verricht onderzoek een statistiek van het materiaal der Amsterdamse verzameling gegeven. Hierbij werden de respectievelijke wortelafwijkingen in een bepaalde rubriek ondergebracht. In de laatste kolom stonden de wortelvermeerderingen vermeld. Daarbij werden slechts 2 onderpraemolaren met 3 wortels gevonden, welke vermoedelijk uit dezelfde kaak afkomstig waren. Als uitgangspunt van zijn beschouwingen ging schr. uit van de 2-wortelige onderpraemolaren zoals bij de catarrhine apen. Bij de 3-wortelige onderpraemolaren moest dan sprake zijn van een overtallige wortel, welke zich aan de linguale zijde manifesteerde. Uit zijn beschouwingen is toen gebleken, dat men misschien met M ü h l r e i t e r aan een homologie zou kunnen denken met de driewortelige bovenpraemolaar — doch dat dit onjuist was.

Was het bij de 3-wortelige bovenpraemolaar van het menselijk gebit de buccale wortel, die in zijn beide componenten A_1 en A_2 (volgens Bolk) uiteenviel, een differentiatieproduct dus, bij de 3-wortelige onderpraemolaar moesten wij de beide buccale wortels als homologoog met de ondermolaarwortels beschouwen, volgens de formule

$$\begin{pmatrix} A_1 \\ B_1 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} A_2 \\ B_2 \end{pmatrix}$$

De overschietende linguale wortel was kennelijk een overtallig product, dat blijkens een bij beide elementen duidelijk waarneembare glazuurspoor, bij de *distale* wortel behoorde. Naar schr.'s overtuiging had men in deze gevallen met een radix entomolaris te doen. Ook de haakvorm sterkte hem in deze opvatting.

Andere exemplaren waren in de Amsterdamse verzameling niet aanwezig. Wel werd nog een exemplaar van Th. E. de Jonge afgebeeld met een vergroeide radix entomolaris welke tot aan de apex met de distale wortel bleek vergroeid te zijn, maar in de literatuur werd slechts bij Gottardi uit afbeeldingen van onderpraemolaren een radix entomolaris gevonden.

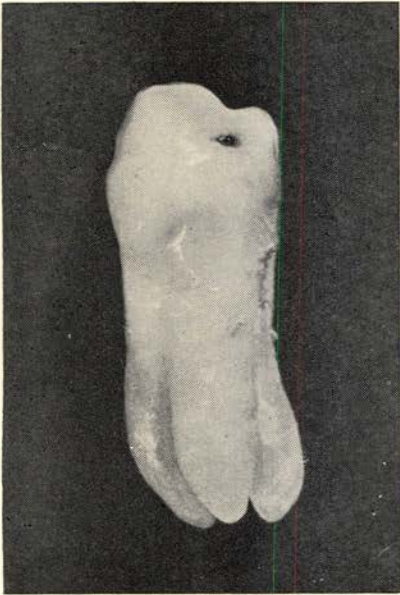
Wij hebben nu uit handen van prof. M. Knapp een eerste onderpraemolaar met drie wortels in ons bezit gekregen. Dit element was afkomstig van een Indo-Europeaan van 35 jaar. De bijgaande foto's ge-

ven een duidelijk beeld van de haakvormige linguale wortel, welke volgens onze mening ook niet anders dan een radix entomolaris kan zijn. Van een glazuurspoor was door de mechanische afslijting niets te zien.

Het geringe aantal dat gevonden werd, wijst wel op een uitzonderlijke zeldzaamheid van het verschijnsel, schreef Visser, en daarmee kunnen wij geheel instemmen, mede omdat dit het enige exemplaar van een 3-wortelige onderpraemolaar is, dat tot nu toe door ons gevonden werd.

P₁is mesiale zijde

P₁is distale zijde

